

25

20

17

PARIS
ZEESEN
TOKIO
WIEN
ROMA

MOSKVA
DAVENTRY
ANKARA
HUIZEN
BUDAPEST

ZEESEN
WAYNE
PARIS
HUIZEN
DAVENTRY

Szép rádiók

300

250

200

REG. BRESLAU

TRIESTE

MILANO II.

P. PARISIEN

LONDON N.

BORDEAUX

TI BOLOGNA

KAS

WSZAWA

POZSONY

MIDLAND REG

KÖNIGSBERG

URG RENNES

REG. WEST. RE

BARI

BORDEAUX L

G ZAGREB

R

IFFEL

E MELNIK

NÜRNBERG

FECS

NYIREGYHÁZA

MAGYARÓVÁR

BOURNEMOUTH

ES HÖRBY

KÖNIGSBERG

NIMES

Kóger László

Szép rádiók

Kóger László

Szép rádiók

A magyar rádióipar legszebb készülékei 1925-1980

2015

© Kóger László, 2015

Minden jog fenntartva. A könyvet vagy annak részeit a Szerző és a Kiadó engedélye nélkül reprodukálni, adatként tárolni, bármilyen formában vagy eszközzel elektronikus, mechanikus, fényképeszeti vagy más módon másolni, terjeszteni, publikálni tilos. A könyv szerkesztésekor a Szerző és a Kiadó a legnagyobb gondossággal járt el, azonban a könyv használatának semminemű - sem kedvező, sem kedvezőtlen - következményéért felelősséget nem vállalnak. Minden termék és márkanév az illető gyártó vagy tulajdonos védjegye.

Kiadta: Rádiógyűjtők Magyarországi Klubja Egyesület
1800 Budapest, Bródy S. u. 5-7.
ISBN 978-963-12-3820-4

Szerzők: rádiókészülékek: Kóger László, adástechnika: Gábor Zsolt műszaki muzeológus, Postamúzeum, Balás B. Dénes, Garab László - Gombos Ákos, SZE

Szerkesztés, előkészítés: Kóger Lászlóné
Nyomdai előkészítés, digitális retus, tördelés: Biliczky István

Nyomdai munkálatok: Multiszolg BT.
Felelős vezető: Kajtor Bálint

Kiadvány megjelenését támogatták:

A kiadvány megjelenését fotó és szakmai anyaggal segítették:

Balás B. Dénes, Csige József László, Garab László- Gombos Ákos, Gábor Zsolt, Hajgató Lajos, ifj. Háder József, Herczeg István, Hervai Mihály, Irházi Sándor, Janka Jenő, Kakas László, Kollár Ernő, Kóger László, Kósa Endre, Losonci Róbert, R. Nagy József, Perneky Sándor, Schenkerik Zsolt, Selyem Tóth Sándor, dr. Simoncsics László, Szűcs László, Tarnóczi András, Tasnádi Zsolt, Varga Sándor, Vidó István.

Külön köszönetet mondok feleségemnek Zíanak, barátomnak Újság Lászlónak a lelki támogatásért, Perneky Sándornak, Biliczky Istvánnak, a kiadvánnyal töltött idejükért, Zámbóné Ilikének, Sipos Lórinak az anyagi segítségért.

Telefongyár RT Neutrodyn 1926

1926 végén még mindig a TRT a legkomolyabb készülékgyártó, a sok típus közül a leghíresebb a Neutrodyn nevű készülék. Elején a három nagy állító tárcsa egy jellegzetes külsőt ad neki. Minden részletében kidolgozott, pontos precíz munka az utolsó csavarig. Ez egy bizonyos műszaki szépséget kölcsönöz neki még mai szemmel is.

A nevét is adó neutrodin kapcsolási rendszer adja a különlegességét, a maga korában a legszebb hangot és az egyik legjobb vételképességet adva neki. A hozzáértők boldogultak csak vele, használata bizonyos szaktudást igényelt. Olyan volt, mint mondjuk a mai időszakban a komoly hifisták drága készülékei. Mert bizony a Neutrodyn a drága készülékek közé tartozott. Több évig legalább háromféle variációban készült, igény volt rá. Néhány példány eredeti állapotban fennmaradt, bizonyítva a magyar rádióipar magas színvonalát.

VIGYÁZZI! A NEUTRODYN

ötcsöves vevő még mindig a legszelektivebb készülék.

A helyi nagy adó működése alatt is lehetővé teszi a többi, és pedig úgy a közeli, mint a távoli adóállomások vételét.

A legelterjedtebb készülék, mert rendkívüli hangerősségénél fogva még a távoli adóállomások is hangszóróval vehetők és úgy a beszéd-, mint a zenei hangot tisztán, torzításmentesen adja vissza.

A legjobb rádióvételt nyújtja.

Forrás: TRT katalógus részlet

Telefongyár RT. Neutrobyn

50-es évek közepe

Az évtized közepére már látható volt, egy gyár nem tud elég választékot biztosítani, monopolhelyzetben van, a híradástechnika előtt nagy fejlődés áll, kopogtat a televízió-technika, a mágneses hangrögzítés. A jobb minőségű, csinosabb igényesebb készülékek iránt nő a kereslet.

Az Orion új modelleket dolgoz ki, a műszakilag jól sikerült, egyszerű formájú, kellemes külsejű, de mégis elegáns oldalgombos 420-520 modellek nagy sikert aratnak, nagy szériában készülnek. Itt látni először a jellegzetes Orion szárnyas emblémát. A kezelógombok oldalra helyezése az új divat. Ezek a készülékek készülnek mahagóni, dió, natúr fényezéssel, váltóáramú, univerzális kivitelben.

Ebben az időszakban sok teleses készülék is készül, a még elektromos hálózattal el nem látott vidék részére, illetve kezd terjedni a hordozható készülék is. Talán leghíresebb és legszebb Orion teleses készülék a BR 701-es „redőnyös” hordozható készülék, átlagosnál jobb jellemzőkkel. Becenevét a kikapcsolt állapotban lehúzott fedél adja. Különlegesnek számított a Fővárosi Finommechanikai Vállalat zsebrádióinak hirdetett Szonett nevű készüléke. Vajszinű műanyagháza nagyon sérülékeny volt, bordázata hangszórónyílása tetszetős külsőt adott neki. A sokféle asztali készülékek jó részének volt teleses kivitele is, ilyen volt az egyszerű mégis formás Orion 217 B készülék.

Forrás: Orion 420 A reklám

Forrás: Orion 217 B reklám

Orion 420 A

Az MTI adó- 250 Wattos Huth adóállomás

A 90 évvel ezelőtt, 1925 december 1-én elindult rendszeres műsorsugárzás történeti előzményeiről már sokan és sokat írtak ezt megelőzően. Azonban az ezt megelőző időszakokkal és főleg a közismert Huth adóberendezéssel kapcsolatosan számos eltérő vélemény és zavaró tényező merült fel, amelyet érdemesnek tartanék tisztázni.

A Postamúzeum gyűjteményében több olyan műtárgy is megtalálható, melyek az 1914 őszétől katonai céllal beinduló szikratávíró berendezés egykori tartozékaiként funkcionáltak. Ami azonban a rendszeres polgári célú műsorszórás megindulását megelőző időszakot illeti, feltétlen említést érdemel a világ első – igaz még vezetékes hálózaton üzemelő – elektronikus médiuma: a Telefon-Hirmondó. Az 1893-ban meginduló, Puskás Tivadar, Szmazsenka Nándor, majd Szvetics Emil műszaki elképzelései alapján működő üzleti vállalkozás nagy sikerrel mutatkozott be az 1896-ban rendezett millenniumi ünnepek keretében tartott városligeti kiállításon, ahol saját pavilonját megtekintette I. Ferenc József osztrák császár és magyar király. Az idős uralkodó részére egy egyedi kivitelezésű, aranyozott fülhallgató párt készítettek, amely rádiótörténeti gyűjteményünk (T17 84.2.1) egyik büszkesége és egyben a legrégebbi tárgyi emléke.

A RMK gondozásában megjelenő jubileumi kiadványban számos olyan műsorvevő készülék kerül bemutatásra, amely a kezdeti időszakban rádióhallgatók ezreinek jelentett kikapcsolódást, azonban olyan berendezés, amelyről megindultak a kísérleti adások mindössze egyetlen példány maradt fenn, amely még ha hiányos és átépített formájában is maradt az utókorra, felbecsülhetetlen eszmei értéket képvisel.

A T17 84.4.1 leltárszám alatt nyilvántartott, a berlini Dr. Erich F. Huth GmbH által tervezett berendezés, - korabeli megnevezése alapján: „rádiótelefon leadóállomás” – és a hozzá tartozó ugyancsak Huth antennacsatoló (T17 84.97.1) amelyről megkezdődhetett a kísérleti műsorsugárzás – valóságos kincsnek számít. A korabeli dokumentumok alapján nem egy, hanem két darab 250W teljesítményű berendezéssel folytak az első kísérletek Sopronban, illetve Csepel és a főváros viszonylatában 1923 március első hetében. Az előbbi helyen az adóállomás a soproni Postaigazgatóság Széchenyi téri épületében lett felállítva, a vevő berendezés pedig a Nyugat-magyarországi Egyetem jogelőd épületének számító, a cseh megszállás miatt 1918-ban Selmechányáról áttelepülni kényszerült; Bányászati, Erdészeti és Kohászati Akadémia épületében került elhelyezésre. A 100 éves a soproni telefonhálózat című kiadvány (Soproni Távközlési Igazgatóság 1990, 29. oldal) említést tesz arról, hogy Csepel és Sopron között folytatták le az első rádió-telefon üzemmódban elvégzett kísérleteket. Figyelembe véve, hogy távíró üzemmódban a 250W maximális teljesítményre képes adóberendezés, az emberi beszéd átvitelére alkalmas telefon üzemmódban is képes volt 50-60 W teljesítményre, illetve hogy 1923-ban még nem létezett olyan adóberendezés, amely zavarta volna a lefolytatott kísérleteket, a két helyszín között lévő nagyjából 200 km távolság akkoriban még lehetővé tette a zavartalan kapcsolattartást. Azonban ezt a kísérletet már 10 évvel később aligha lehetett volna eredményesen megismételni. A Sopronban használt készüléket azután 1925 január 1-én leszerelték, sorsának toyábbi